

Dosar nr. 3ra-25/22
2-22003161-01-3ra-11012022

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Pruteanu)

DECIZIE

13 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Aliona Miron

examinând recursul depus de Consiliul mun.Chișinău,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Alina Calalb (Dvornic) împotriva Consiliului mun.Chișinău cu privire la declararea ca fiind ilegal refuzul și obligarea atribuirii în proprietate a unui sector de teren pentru construcția casei individuale de locuit,
împotriva hotărârii din 17 martie 2010 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admisă acțiunea depusă de Alina Calalb (Dvornic),

c o n s t a t ă :

La 25 ianuarie 2010, Alina Dvornic a depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Consiliului mun.Chișinău cu privire la declararea ca fiind ilegal refuzul și obligarea atribuirii în proprietate a unui sector de teren pentru construcția casei individuale de locuit.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 10 noiembrie 2007 la Oficiul Stării Civile mun.Chișinău a încheiat căsătoria cu Octavian Dvornic, înregistrată în Registrul de stare civilă sub nr.XXXXX, fapt ce rezultă din certificatul de căsătorie seria XXXXX din 10 noiembrie 2007.

A notat că deși împreună cu soțul său au viza de reședință înregistrată în mun.Chișinău, totuși nu dețin cu titlu de proprietate privată sau în folosință spațiu locativ propriu, fiind nevoiți periodic să închirieze locuință.

Mai mult, prin certificatul nr.15 din 12 ianuarie 2010 eliberat de Direcția Generală Economie, Reforme și Relații Patrimoniale a Consiliului mun.Chișinău se confirmă faptul că ea și soțul său Octavian Dvornic nu au participat la procesul de privatizare a fondului de locuințe pe teritoriul mun.Chișinău, iar din certificatele din 12 ianuarie 2010 eliberate de ÎS „Cadastru” rezultă că dâșii nu dețin în proprietate bunuri imobile pe teritoriul Republicii Moldova.

Respectiv, ca familie nou-formată, și având în vedere faptul că nu dispun de spațiu locativ propriu, necesită o îmbunătățire a condițiilor de trai.

Conform art.11 alin.(1) din Codul funciar, autoritățile administrației publice locale atribuie familiilor nou-formate sectoare de teren din rezerva intravilanului până la epuizarea acestora pentru construcția caselor de locuit, anexelor gospodărești și grădini: în orașe – de la 0,04 până la 0,07 hectare, în localități rurale – până la 0,12 hectare. Dimensiunile concrete ale sectoarelor de teren se stabilesc de către autoritățile administrației publice locale.

Reieșind din prevederile art.10 alin.(8) lit.c) din Legea nr.121 din 04 mai 2007 privind administrarea și deținatizarea proprietății publice, nu se permite înstrăinarea cu titlu gratuit sau darea în comodat persoanelor fizice sau persoanelor juridice cu capital privat a bunurilor domeniului privat al statului sau al unității administrativ-teritoriale, cu excepția cazurilor în care aceste bunuri reprezintă terenuri care se atribuie persoanelor fizice pentru construcția de case individuale, în conformitate cu legea.

La fel, dispozițiile art.47 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova statuează că, statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

Din cele menționate supra, reclamanta consideră că dânsa și membrii familiei sale nou-formate beneficiază de dreptul să i se atribuie un sector de teren din intravilanul mun.Chișinău, cu suprafața de la 0,04 - până la 0,07 hectare, pentru construcția casei individuale de locuit, în vederea îmbunătățirii condițiilor sale de trai.

În acest sens, la 14 decembrie 2009, s-a adresat Consiliului mun.Chișinău cu cerere prealabilă, solicitând în temeiul art.11 din Codul funciar atribuirea unui sector de teren din intravilanul mun.Chișinău, ca familie nou-formată, pentru construcția casei individuale de locuit, în limitele normelor stabilite, anexând la aceasta certificatul de căsătorie și înscrisurile care confirmă lipsa deținerii în proprietate a bunurilor imobile, însă până în prezent nu a primit răspuns.

În viziunea reclamantei inacțiunea Consiliului mun.Chișinău de a examina în termenul prevăzut de lege cererea prealabilă, privind atribuirea unui sector de teren din intravilanul mun.Chișinău pentru construcția casei individuale de locuit, poate fi apreciată drept un refuz.

În contextul enunțat, Alina Dvornic a solicitat admiterea acțiunii, declararea ca fiind ilegal refuzul Consiliului mun.Chișinău privind atribuirea ei și membrilor familiei sale a unui sector de teren din intravilanul mun.Chișinău pentru construcția casei individuale de locuit și obligarea Consiliului mun.Chișinău să-i atribuie ei și membrilor familiei sale în baza art.11 din Codul funciar a unui sector de teren din intravilanul mun.Chișinău pentru construcția casei individuale de locuit, în limitele normelor stabilite.

Prin hotărârea din 17 martie 2010 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Alina Dvornic. A fost declarat ca fiind ilegal refuzul Consiliului mun. Chișinău expus în scrisoarea nr.21/1495 din 29 ianuarie 2010 privind atribuirea Alinei Dvornic a unui sector de teren din intravilanul mun.Chișinău pentru construcția casei individuale de locuit conform art.11 din Codul funciar. A fost obligat Consiliul mun.Chișinău să-i atribuie Alinei Dvornic și membrilor familiei sale un sector de teren din intravilanul mun.Chișinău pentru construcția casei individuale de locuit conform art.11 din Codul funciar.

La 02 aprilie 2010 Consiliul mun. Chișinău a declarat recurs împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii din 17 martie 2010 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii depuse de Alina Dvornic.

Prin decizia din 23 iunie 2010 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul depus de Consiliul mun. Chișinău, a fost casată integral hotărârea din 17 martie 2010 a Curții de Apel Chișinău și emisă o hotărâre nouă de respingere integrală a acțiunii în contencios administrativ depusă de Alina Dvornic.

La 20 octombrie 2010, pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului a fost înregistrată cererea Alinei Dvornic împotriva Republicii Moldova privind recunoașterea violării de către instanțele naționale a drepturilor sale garantate de art.6§1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și art.1 din Protocolul nr.1 la CțEDO.

La 14 aprilie 2021 Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a comunicat Guvernului Republicii Moldova cererea nr.62373/10 depusă de Alina Calalb (Dvornic) vs Republica Moldova.

Drept urmare a comunicării Guvernului Republicii Moldova a cererii Alinei Calalb (Dvornic) de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în temeiul art.11 din Legea nr.151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental, Guvernul a inițiat procedura de soluționare amiabilă a prezentei cauze, cu scopul de a remedia încălcarea drepturilor reclamantei, din care considerente la 17 noiembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Agentul guvernamental a depus cerere de revizuire, solicitând admiterea acesteia, recunoașterea expresă a încălcării dreptului Alinei Calalb (Dvornic) garantat de art.6§1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului, casarea deciziei din 23 iunie 2010 a Curții Supreme de Justiție, cu dispunerea examinării recursului de către un alt complet instituit de lege. Ținând cont de eventuala constatare a unei încălcări, prin aplicarea directă a art.41 din Convenție, acordarea în beneficiul Alinei Calalb (Dvornic) a despăgubirii pentru orice prejudiciu, inclusiv costuri și cheltuieli în contextul depunerii cererii la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, din contul bugetului de stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției în condițiile specificate la §15.

Prin încheierea din 29 decembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă cererea de revizuire depusă de Agentul guvernamental. S-a constatat încălcarea dreptului Alinei Calalb (Dvornic) garantat de art.6§1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. A fost casată decizia din 23 iunie 2010 a Curții Supreme de Justiție în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea Alinei Calalb (Dvornic) împotriva Consiliului mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ. A fost reținută prezenta cauză de contencios administrativ în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinarea recursului declarat de Consiliul mun. Chișinău împotriva hotărârii din 17 martie 2010 a Curții de Apel Chișinău. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul Alinei Calalb (Dvornic) suma de 1 500 de Euro, convertită în valută națională conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei, la data transferului, cu titlu de reparare a prejudiciului moral și compensarea costurilor și cheltuielilor de reprezentare în fața Curții Europene a Drepturilor Omului.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție remarcă că actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului,

cererea de recurs nu a fost depusă în mod repetat, fiind înaintată de către o persoană împuternicită și a fost depusă în termen.

Instanța de recurs reține că, prin Legea nr.116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art.257 alin.(1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

Conform art.258 alin.(3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Respectiv, procedura de contencios administrativ în prezenta speță în partea procedurală urmează a fi examinată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ, aprobat prin Legea nr.116 din 19 iulie 2018, iar în partea materială urmează a fi aplicate prevederile legale în vigoare la momentul emiterii actului administrativ contestat, și anume a Legii contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000 (abrogată la 01 aprilie 2019). Or, în speță procedura administrativă se referă la o activitate administrativă inițiată până la 01 aprilie 2019, aspect care determină că la caz se vor aplica dispozițiile legale vechi, care reglementau aceste instituții.

În conformitate cu art.247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În speță, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticile recurentului, au fost expuse cu suficientă claritate.

În conformitate cu art.248 alin.(1) lit.d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, casată integral hotărârea din 17 martie 2010 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele motivele.

Din materialele cauzei rezultă că la 10 noiembrie 2007, Alina Calalb (Dvornic) a încheiat căsătoria cu Octavian Dvornic, fapt confirmat prin certificatul de căsătorie seria XXXXX din 10 noiembrie 2007 (f.d.11).

Conform copiilor buletinelor de identitate, reclamanta Alina Calalb (Dvornic) și soțul acesteia Octavian Dvornic, la momentul adresării cu acțiune în judecată, aveau înregistrată viza de reședință în mun. Chișinău (f.d.9-10).

Potrivit certificatului nr.15 din 12 ianuarie 2010 eliberat de Direcția Generală Economie, Reforme și Relații Patrimoniale a Consiliului mun. Chișinău, Alina Calalb (Dvornic) și Octavian Dvornic nu au participat la procesul de privatizare a fondului de locuințe pe teritoriul mun. Chișinău (f.d.6).

Totodată, potrivit informațiilor eliberate de ÎS „Cadastru”, existente la data adresării în judecată, Alina Calalb (Dvornic) și Octavian Dvornic nu dețineau în proprietate bunuri imobile pe teritoriul Republicii Moldova (f.d.7-8).

La 14 decembrie 2009, Alina Calalb (Dvornic) s-a adresat Consiliului mun. Chișinău cu cerere prealabilă, solicitând atribuirea ei și membrilor familiei sale a unui sector de teren din intravilanul mun. Chișinău în baza art.11 din Codul funciar (f.d.5).

Neprimind răspuns la cererea prealabilă, la 25 ianuarie 2010, Alina Calalb (Dvornic) s-a adresat cu prezenta acțiune în judecată împotriva Consiliului mun. Chișinău, solicitând declararea ca fiind ilegal refuzul pârâtului să-i atribuie ei și membrilor familiei sale a unui sector de teren din intravilanul mun. Chișinău pentru construcția casei individuale de locuit în baza art.11 din Codul funciar, cu obligarea Consiliului mun. Chișinău să-i atribuie ei și membrilor familiei sale în baza art.11 din Codul funciar a unui sector de teren din intravilanul mun. Chișinău pentru construcția casei individuale de locuit, în limitele normelor stabilite.

Fiind investită cu judecarea prezentei cauze în prima instanță, Curtea de Apel Chișinău prin hotărârea din 17 martie 2010, a admis cererea de chemare în judecată depusă de Alina Calalb (Dvornic). A declarat ilegal refuzul Consiliului mun. Chișinău expus în scrisoarea nr.21/1495 din 29 ianuarie 2010 privind atribuirea Alinei Calalb (Dvornic) și membrilor familiei acesteia a unui sector de teren din intravilanul mun. Chișinău pentru construcția casei individuale de locuit conform art.11 din Codul funciar. A obligat Consiliul mun. Chișinău să-i atribuie Alinei Calalb (Dvornic) și membrilor familiei sale un sector de teren din intravilanul mun. Chișinău pentru construcția casei individuale de locuit conform art.11 din Codul funciar.

Curtea de Apel Chișinău a motivat soluția de admitere a acțiunii prin faptul că din actele cauzei cert s-a stabilit că la 10 noiembrie 2007 Alina Calalb (Dvornic) și Octavian Dvornic au înregistrat căsătoria la OSC mun. Chișinău, trecută în Registrul de stare civilă cu nr. XXXXX, fapt ce se confirmă prin certificatul de căsătorie.

Instanța de judecată a reținut că deși Alina Calalb (Dvornic) și soțul acesteia, Octavian Dvornic, au înregistrată viză de reședință în mun. Chișinău, totuși nu dispun cu titlu de proprietate privată sau în folosință spațiu locativ, fapt ce rezultă din certificatul nr.15 din 12 ianuarie 2010 eliberat de Direcția Generală Economie, Reforme și Relații Patrimoniale a Consiliului mun. Chișinău, potrivit căruia ultimii nu au participat la procesul de privatizare a fondului de locuințe pe teritoriul mun. Chișinău, precum și din certificatele din 12 ianuarie 2010 eliberate de ÎS „Cadastru” potrivit cărora Alina Calalb (Dvornic) și Octavian Dvornic nu dețin în proprietate bunuri imobile pe teritoriul Republicii Moldova.

Din cele constatate, Curtea de Apel Chișinău a conchis că familia Alinei Calalb (Dvornic) este nou-formată, nu este asigurată cu spațiu locativ, nu deține în proprietate bunuri imobile, necesitând astfel îmbunătățirea condițiilor de trai.

Cu trimitere la prevederile art.11 alin.(1) din Codul funciar, Curtea de Apel Chișinău a concluzionat că reclamanta Alina Calalb (Dvornic) împreună cu membrii familiei sale beneficiază de dreptul să i se atribuie un sector de teren în mun. Chișinău cu suprafața de la

0,04 ha până la 0,07 ha, pentru construcția casei individuale de locuit, în vederea îmbunătățirii condițiilor de trai.

Totodată, instanța de judecată a subliniat că în cadrul ședinței de judecată s-a stabilit că Alina Calalb (Dvornic) la 14 decembrie 2009, în temeiul art.11 din Codul funciar, s-a adresat Consiliului mun.Chișinău cu cerere prealabilă nr.D-11733/09, prin care a solicitat atribuirea unui lot de pământ, însă prin răspunsul nr.21/1495 din 29 ianuarie 2010 al Consiliului mun.Chișinău cererea a fost respinsă (f.d. 23), refuzul fiind motivat prin faptul că conform art.77 alin.(5) din Legea nr.436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, înstrăinarea, concesiunea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale se fac prin licitație publică, organizată în condițiile legii, cu excepția cazurilor stabilite expres prin lege. Astfel, loturile cu destinația respectivă pot fi repartizate numai prin licitație publică.

Din cele enunțate, Curtea de Apel Chișinău a considerat ilegal refuzul Consiliului mun.Chișinău nr.21/1495 din 29 ianuarie 2010 privind atribuirea Alinei Dvornic și membrilor familiei acesteia a unui sector de teren din intravilanul mun.Chișinău pentru construcția casei de locuit conform art.11 alin.(1) din Codul funciar, deoarece cert s-a constatat că reclamanta beneficiază incontestabil de dreptul la atribuirea unui teren din intravilanul mun.Chișinău cu suprafața de la 0,04 ha până la 0,07 ha, pentru construcția casei de locuit, în vederea îmbunătățirii condițiilor de trai.

Prima instanță nu a reținut argumentul Consiliului mun.Chișinău precum că conform art.77 alin.(5) din Legea privind administrația publică locală, atribuirea terenurilor se face prin licitație publică, iar din considerentele echității sociale terenurile pentru familiile nou formate nu pot fi atribuite gratuit. Or, atribuirea terenurilor fără plată familiilor nou-formate în baza art.11 din Codul funciar reprezintă o excepție de la prevederile art.77 alin.(5) din Legea nr.436 din 28 decembrie 2006, ceea ce prezumă lipsa petrecerii licitației publice.

La fel, cu trimitere la dispozițiile art.10 alin.(8) lit.c) din Legea nr.121 din 04 mai 2007 privind administrarea și deținerea proprietății publice, art.6 alin.(3) din Legea nr.780 din 27 decembrie 2001 privind actele legislative și art. art.77 alin.(5) din Legea privind administrația publică locală, Curtea de Apel Chișinău a considerat neîntemeiat argumentul Consiliului mun.Chișinău precum că rezerva funciară a mun.Chișinău a fost epuizată din care motiv cererea reclamantei nu poate fi admisă, or, după cum rezultă din Planul Urbanistic General al orașului Chișinău tabelul 10, suprafața terenurilor fondului de rezervă a mun.Chișinău constituie 6 900 ha (f.d. 13).

Analizând și verificând circumstanțele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră soluția și concluziile Curții de Apel Chișinău ca fiind pripite, nefiind elucidate toate circumstanțele importante ale cauzei, cu interpretarea și încălcarea eronată a normelor de drept material și procedural, din motivele ce succed.

Mai întâi se reține că, reieșind din dispozițiile art.258 alin.(3) din Codul administrativ, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Respectiv, în partea materială prezentul litigiu urmează a fi examinat prin prisma prevederilor legale în vigoare la momentul emiterii actului administrativ contestat și anume, a Legii contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000 (abrogată la 01 aprilie 2019). Or, prezenta procedură administrativă a fost inițiată de către reclamanta Alina Calalb

(Dvornic) prin depunerea cererii prealabile la data de 14 decembrie 2009, adică până la data intrării în vigoare a Codului administrativ.

Conform art.14 alin.(1) din Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel.

Potrivit art.16 alin.(1) din Legea contenciosului administrativ, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit niciun răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Din dispozițiile art.17 alin.(1) din Legea contenciosului administrativ rezultă că, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la: a) data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării refuzului de soluționare a unei cereri prin care se solicită recunoașterea dreptului pretins sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea unei astfel de cereri; c) data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă.

Totodată, conform art.11 din Codul funciar, autoritățile administrației publice locale atribuie cetățenilor terenuri fără plată, eliberându-le titluri de proprietate, atribuie familiilor nou-formate sectoare de teren din rezerva intravilanului până la epuizarea acesteia pentru construcția caselor de locuit, anexelor gospodărești și grădini: în orașe – de la 0,04 până la 0,07 hectare, în localitățile rurale – până la 0,12 hectare. Dimensiunile concrete ale sectoarelor de teren se stabilesc de către autoritățile administrației publice locale.

Din sensul acțiunii rezultă că la 14 decembrie 2009 Alina Calalb (Dvornic) s-a adresat Consiliului mun. Chișinău cu cerere prealabilă, solicitând în baza art.11 din Codul funciar atribuirea ei și membrilor familiei sale nou-formate a unui sector de teren din intravilanul mun.Chișinău pentru construcția casei individuale de locuit (f.d.5).

Iar, la 25 ianuarie 2010, Alina Calalb (Dvornic) s-a adresat în judecată cu prezenta acțiune împotriva Consiliului mun. Chișinău, solicitând declararea ca fiind ilegal refuzul părâtului, cu obligarea acestuia să-i atribuie în proprietate ei și membrilor familiei sale în baza art.11 din Codul funciar a unui sector de teren din intravilanul mun.Chișinău pentru construcția casei individuale de locuit pentru familia nou-formată (f.d.3-4).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție remarcă că deși Alina Calalb (Dvornic) s-a adresat la data de 14 decembrie 2009 cu cerere prealabilă către Consiliul mun. Chișinău, totuși nu a primit răspuns la aceasta până la data de 25 ianuarie 2010, când reclamanta s-a adresat deja în instanța de judecată cu prezenta acțiune.

Prin urmare, cererea de chemare în judecată a fost depusă de către Alina Calalb (Dvornic) în termenul prevăzut de lege și cu respectarea procedurii. Or, nesoluționarea în termenul legal a unei cereri referitoare la un drept recunoscut de lege constituie obiect al acțiunii în contencios administrativ.

Totodată, prin hotărârea din 17 martie 2010, Curtea de Apel Chișinău, ca prima instanță, a admis integral acțiunea depusă de Alina Calalb (Dvornic), obligând Consiliul mun. Chișinău să-i atribuie reclamantei și membrilor familiei sale un sector de teren din intravilanul mun. Chișinău pentru construcția casei individuale de locuit conform art. 11 din Codul funciar.

Conform art. 24 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ, la examinarea în instanța de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probațiunii este pusă pe seama pârâtului, iar în materie de despăgubire, sarcina probațiunii revine ambelor părți.

Sub acest aspect, instanța de recurs remarcă că, prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, urma să determine exact natura juridică a litigiului, criteriu, care presupune prin sine o analiză completă și certă a situației de fapt. Pe când, concluziile instanței de judecată sunt bazate pe o apreciere unilaterală a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că prima instanță, concluzionând referitor la temeinicia acțiunii, urma să verifice pretențiile reclamantei Alina Calalb (Dvornic) prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, fapt ce rezultă expres din prevederile normelor procedurale în vigoare la data examinării cauzei.

Or, Curtea de Apel Chișinău, ca instanță de fond, era obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

La acest capitol, Colegiu accentuează că în referința depusă în cadrul examinării cauzei în primă instanță, Consiliul mun. Chișinău a invocat drept argument principal de respingere a cererii prealabile și a acțiunii depuse de Alina Calalb (Dvornic), lipsa fondului de rezervă pentru atribuirea terenurilor familiilor nou formate (f.d. 31).

Cu toate acestea, Curtea de Apel Chișinău s-a expus superficial asupra acestei alegații, făcând o trimitere generalizată la Planul Urbanistic General al orașului Chișinău, tabelul 10, precum că din acesta rezultă că suprafața terenurilor fondului de rezervă a mun. Chișinău constituie 6 900 ha (f.d. 13), fără a da o apreciere cuvenită respectivului înscris. Or, din acest înscris este imposibil de-a stabili când a fost elaborat acest plan și dacă era în vigoare la data adresării reclamantei Alina Calalb (Dvornic) către Consiliul mun. Chișinău cu solicitarea de a-i fi atribuit un sector de teren pentru construcția casei ca familie nou formată în temeiul art. 11 din Codul funciar.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că de fapt prima instanță nu a dat un răspuns suficient de clar și explicit referitor la faptul dacă era epuizată rezerva terenurilor din intravilanul mun. Chișinău la data adresării reclamantei Alina Calalb (Dvornic) către Consiliul mun. Chișinău cu cererea prealabilă privind atribuirea ei și membrilor familiei sale în baza art. 11 din Codul funciar a unui sector de teren pentru construcția casei individuale de locuit.

Cele nominalizate denotă faptul că prima instanță în esență nu s-a expus asupra temeiniciei obiectului supus examinării în prezenta cauză de contencios administrativ, motivând hotărârea de admitere a acțiunii depuse de Alina Calalb (Dvornic) în baza unor constatări generalizate.

De altfel, prima instanță nu a efectuat o apreciere multiaspectuală, completă și nemijlocită probelor administrate la materialele dosarului întru elucidarea circumstanțelor cauzei ce pot duce la emiterea unei hotărâri judecătorești întemeiate și legale.

În contextul expus, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că prima instanță trebuia să indice cu suficientă claritate motivele pe care și-a întemeiat hotărârea, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii.

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat acțiunea posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a dreptului la un proces echitabil (*speța Hiro Balani c. Spaniei, hotărârea din 09 decembrie 1994*). Or, actul judecătorec trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în prezentul litigiu lipsește. Or, o concluzie a instanței de judecată prin care se soluționează un litigiu, nu poate fi bazată pe niște îndoieli rezonabile, invocate fără nicio acoperire legală sau pe probe incontestabile.

Subsidiar, instanța de recurs mai reține că Alina Calalb (Dvornic) și-a întemeiat cerința cu privire la atribuirea ei și membrilor familiei sale a unui sector de teren pentru construcția casei individuale de locuit în baza art.11 din Codul funciar.

Din certificatul de căsătorie seria XXXXX din 10 noiembrie 2007, rezultă că la 10 noiembrie 2007 la Oficiul Stare Civilă mun.Chișinău, Alina Calalb (Dvornic) a înregistrat căsătoria cu Octavian Dvornic (f.d.11).

Conform art.16 alin.(1) din Codul familiei, (în redacția legii în vigoare la data adresării în instanța de judecată), toate problemele vieții familiale se soluționează de către soți în comun, în conformitate cu principiul egalității lor în relațiile familiale.

Potrivit art.19 alin.(1) din Codul familiei, bunurile dobândite de către soți în timpul căsătoriei sunt supuse regimului proprietății în devălmășie.

Totodată, din prevederile art.20 alin.(1) și alin.(3) din Codul familiei, rezultă că, bunurile dobândite de către soți în timpul căsătoriei aparțin ambilor cu drept de proprietate în devălmășie, conform legislației. Sunt proprietate în devălmășie a soților bunurile mobile și imobile, valorile mobiliare, depunerile și cotele de participație în capitalul social din instituțiile financiare sau societățile comerciale, care au fost construite, constituite, procurate sau făcute din contul mijloacelor comune, precum și alte bunuri dobândite în timpul căsătoriei, chiar dacă sunt procurate sau depuse pe numele unuia dintre soți. Sunt proprietate în devălmășie a soților bunurile care au fost dobândite din ziua încheierii căsătoriei până în ziua încetării acesteia.

Prin urmare, deși reclamanta Alina Calalb (Dvornic) a solicitat obligarea Consiliului mun. Chișinău să-i atribuie în proprietate ei și membrilor familiei sale a unui sector de teren din intravilanul mun. Chișinău pentru construcția casei individuale de locuit în baza art.11 din Codul funciar, totuși soțul acesteia, Octavian Dvornic, nu are nicio calitate procesuală în prezentul litigiu, iar prima instanță a soluționat problema drepturilor acestuia fără a-l atrage în proces. Or, în situația unei eventuale hotărâri de admitere a acțiunii, cu obligarea Consiliului mun. Chișinău să-i atribuie Alinei Calalb (Dvornic) și membrilor familiei ei a unui sector de teren din intravilanul mun. Chișinău pentru construcția casei de locuit, drepturile și obligațiile lui Octavian Dvornic pot fi afectate.

Respectiv, prima instanță nu a elucidat aceste aspecte și nu a cercetat starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, ceea ce indică direct la examinarea superficială a cauzei.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că corectarea erorii admise de către prima instanță la judecarea prezentei cauze în ordine de recurs nu este posibilă și întru evitarea atingerii drepturilor unor persoane ce nu au fost atrase în proces, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de Consiliul mun.Chișinău, de a casa integral hotărârea din 17 martie 2010 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

La rejudecarea cauzei, instanța de judecată urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată.

Conform art.247, art.248, alin.(1) lit.d) și alin.(2) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul depus de Consiliul mun.Chișinău.

Se casează integral hotărârea din 17 martie 2010 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Alina Calalb (Dvornic) împotriva Consiliului mun.Chișinău cu privire la declararea ca fiind ilegal refuzul și obligarea atribuirii în proprietate a unui sector de teren pentru construcția casei individuale de locuit, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Aliona Miron